

Anmälan mot Länsstyrelsen i Södermanlands län och Samhällsbyggnadsnämnden i Trosa kommun för långsam handläggning

I en anmälan som kom in till JO den 2 februari 2009 förde AA fram klagomål mot Länsstyrelsen i Södermanlands län och Samhällsbyggnadsnämnden i Trosa kommun. Han uppgav bl.a. följande.

Nacka tingsrätt, miljödomstolen, har genom en dom den 14 februari 2008 återförvisat ett mål till länsstyrelsen för övervägande av åtgärder enligt 26 kap. miljöbalken. Genom beslut den 21 januari 2008 har Kammarrätten i Stockholm återförvisat ett mål till samhällsbyggnadsnämnden för handläggning i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. plan- och bygglagen (1987:10). De återförvisade ärendena har handlagts hos respektive myndighet under cirka ett år utan att några beslut meddelats.

I kompletterande skrivelser till JO förde AA fram ytterligare klagomål angående handläggningen av ärendena hos länsstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden och därmed sammanhängande frågor. Han anförde bl.a. att frågan om marklov i efterhand för vidtagna åtgärder har avgjorts genom delegationsbeslut den 30 juni 2009 trots att en byggnadsnämnd inte får uppdra åt en anställd att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är av principiell natur eller annars av större vikt. Delegationsbeslutet är bristfälligt motiverat och han har inte heller underrättats om att det meddelades, vilket strider mot 20-21 §§ förvaltningslagen (1986:223).

Utredning

Muntliga upplysningar och handlingar i ärendena hämtades in från Länsstyrelsen i Södermanlands län och Samhällsbyggnadsnämnden i Trosa kommun. Härefter anmodades myndigheterna att mot bakgrund av bestämmelserna i 7 § förvaltningslagen göra en utredning och yttra sig över vad som förts fram i AA:s anmälan till JO.

I sitt remissvar anförde länsstyrelsen bl.a. följande.

[.]

När ärendet kom in till Länsstyrelsen fördes diskussioner mellan personal på juridiska enheten och naturvårdsenheten. På uppdrag av naturvårdsenheten arbetade

en handläggare på juridiska enheten under hösten 2008 med framtagande av beslut i ärendet. Under ärendets beredning, bestämdes mot bakgrund av hennes medverkande i tidigare ärenden i saken att annan handläggare lämpligen skulle ta över ärendet. Den nye handläggaren kontaktades av AA som bad om ett möte för att få lämna bakgrundsinformation i ärendet. Detta möte hölls i februari 2009. Därefter har diskussioner mellan berörda enheter förts om hur ärendet skall drivas vidare. Remiss till verksamhetsutövaren skickades den 25 mars 2009 och svar inkom den 22 april 2009. Nästa steg blir att Länsstyrelsen innan midsommar har för avsikt att hålla samråd enligt miljöbalken. Till samrådet kommer sakägare att kallas.

Länsstyrelsen är medveten om att återförvisade ärenden bör behandlas skyndsamt. Med beaktande av det stora antalet ärenden som rör samma åtgärd har det dock krävts tid för att få ett samlat grepp om ärendet. Ärendet har även komplicerats av oklarheter vad gäller länsstyrelsens roll i ärenden rörande vattenverksamhet där inte allmänna, utan enbart enskilda intressen, riskerar att skadas. Även frågor av processuell natur avseende vilka åtgärder som är möjliga att vidta i ärendet har diskuterats.

[.]

Samhällsbyggnadsnämnden anförde i sitt remissvar bl.a. följande.

[.]

Kammarrätten meddelar dom i ärendet 2008-01-21, där bl.a. framgår att samhällsbyggnadsnämnden skall pröva frågan enligt PBL.

Samhällsbyggnadskontoret påbörjar i januari 2008 handläggning enligt PBL i enlighet med Kammarrättens dom. Ansökan om bygglov begärs in och grannar hörs i sedvanlig ordning.

Yttrande inkommer 2008-04-10 från AA.

Kommunarkitekten BB – som då var handläggare för ärendet – uppfattade att AA i skrivelserna påpekade bl.a. att ”handläggning i annan instans pågår” och att nämnden borde avvakta den prövningen. Mot bakgrund härav bedömde BB att handläggningen av ärendet skulle vila i avvaktan på handläggningen i annan instans.

I januari 2009 tog nämnden del av Regeringsrättens beslut 2009-01-08 att inte meddela prövningstillstånd i ett mål som överklagats dit av bl.a. AA (mål 614-06).

Sedan nämnden tagit del av Regeringsrättens beslut har handläggningen av lov-ärendet kommit igång igen. Möte har hållits med AA och nuvarande stadsarkitekten CC med besök på platsen 2009-02-27. Avsikten är att lovärendet behandlas av samhällsbyggnadsnämnden före sommaren.

[.]

AA kommenterade remissvaren och inkom med ytterligare handlingar.

Rättslig reglering

Enligt 7 § förvaltningslagen ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

När en överinstans har upphävt ett beslut på formella grunder och återförvisat ärendet för ny handläggning åligger det underinstansen att göra om handläggningen och fatta ett nytt beslut i saken med befintliga handlingar i ärendet – eventuellt kompletterat med nytt material – som grund. Ärendet bör också betraktas som ett förtursärende och således behandlas skyndsamt.

Bedömning

Länsstyrelsens handläggning av ärendet enligt miljöbalken

Genom dom den 14 februari 2008 återförvisade Nacka tingsrätt, miljödomstolen, ett mål till Länsstyrelsen i Södermanlands län för övervägande av åtgärder enligt 26 kap. miljöbalken.

Av utredningen framgår att några åtgärder inte vidtogs i ärendet förrän hösten 2008 då en handläggare arbetade med ”framtagande av beslut i ärendet”. Härefter skedde ett handlägggarbyte. I februari 2009 sammanträffade AA med en handläggare för att lämna kompletterande uppgifter. I mars 2009 skedde kommunikation med fastighetsägaren. Härefter har länsstyrelsen kallat berörda intressenter till samråd och syn på fastigheten.

Det kan konstateras att länsstyrelsen, trots att det nu gått cirka 20 månader från det att miljödomstolens dom meddelades, ännu inte tagit ställning i ärendet. Någon godtagbar förklaring till att ärendet inte hanterats med den skyndsamhet som krävs i ett fall som detta, har inte framkommit.

Samhällsbyggnadsnämndens handläggning av ärendet enligt plan- och bygglagen

Genom beslut den 21 januari 2008 återförvisade Kammarrätten i Stockholm ett mål till Samhällsbyggnadsnämnden i Trosa kommun för handläggning i enlighet med bestämmelserna i 10 kap. plan- och bygglagen.

I en tjänsteanteckning daterad den 15 april 2008 anges bl.a. att ”I ett yttrande från AA påpekas att handläggning i annan instans pågår varför ett nytt ärende i frågan inte kan påbörjas. Ärendet vilar därför i avvaktan på handläggning i annan instans.” Anteckningen får uppfattas som en vilandeförklaring av ärendet hos nämnden i avvaktan på Regeringsrättens ställningstagande i ett mål som överklagats dit av bl.a. AA. Några handläggningsåtgärder i tillsynsärendet vidtogs inte heller förrän nämnden tog del av Regeringsrättens beslut den 8 januari 2009 att inte meddela prövningstillstånd.

Som framgår av den rättsliga regleringen har nämnden varit ansvarig för handläggningen av det återförvisade ärendet och för att det avgörs inom rimlig tid. Om en myndighet bedömer att det för tillfället inte finns förutsättningar att avgöra ett ärende kan det bli aktuellt att avvakta med ett avgörande. Det får förutsättas att myndigheten i sådant fall fortlöpande bedömer hur länge den, med beaktande av kraven i 7 § förvaltningslagen, kan avvakta med att avgöra ärendet. Den fråga som var föremål för behandling i målet hos Regeringsrätten har inte haft någon betydelse för prövningen av ärendet hos nämnden. Det har därför inte varit motiverat att av det skälet avvakta med ett avgörande.

Av utredningen framgår att nämnden genom delegationsbeslut den 30 juni 2009 beviljat marklov i efterhand för åtgärder som vidtagits på fastigheten Ö 3:1 (jfr 10 kap. 1 § andra stycket plan- och bygglagen). Det kan alltså konstateras att ett beslut i ärendet hos nämnden kommit först sedan drygt 17 månader förflutit från

kammarrättens beslut om återförvisning. En så lång handläggningstid är inte godtagbar.

Övrigt

Vad som i övrigt har kommit fram i ärendet hos JO ger inte anledning till något uttalande eller någon åtgärd.